

WODA I ŚCIEKI	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-87
	Wody lecznicze Metody badań Oznaczanie zawartości jonu jodkowego metodą redoksymetryczną	9567-18/21
		Grupa katalogowa 1485

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest oznaczanie zawartości jonu jodkowego w wodach leczniczych metodą redoksymetryczną w postaci jodanu.

1.2. Zakres stosowania przedmiotu normy. Metodę stosuje się do oznaczania jonu jodkowego w zakresie stężeń J^- od $1 \div 20$ mg/l. Zakres ten można rozszerzyć przez pobranie większej lub mniejszej objętości wody badanej..

2. METODA OZNACZANIA

2.1. Zasada oznaczania. W środowisku słabo kwaśnym utlenia się jony jodkowe za pomocą bromu do jodanu. Po związaniu nadmiaru bromu fenolem, dodaje się jodek potasowy. Wydzielony w reakcji pomiędzy jodanem i jodkiem wolny jod, miareczkuje się mianowanym roztworem tiosiarczanu sodowego wobec skrobi jako wskaźnika końca reakcji.

2.2. Przygotowanie próby do badań. Wskazane jest wykonanie oznaczania w dniu pobrania próbki do badań. W przypadku gdy to jest niemożliwe, próbkę należy przechować w ciemnym miejscu w temperaturze poniżej $10^{\circ}C$ i wykonać oznaczanie w ciągu 48 h.

2.3. Odczynniki i roztwory

- a) Kwas solny cz.d.a., roztwór o $c(HCl) = 0,25$ mol/l.
- b) Woda bromowa: woda destylowana nasycona bromem, świeżo przygotowana.
- c) Fenol: roztwór $5\%(m/m)$.
- d) Kwas ortofosforowy cz.d.a., roztwór $25\%(V/V)$.
- e) Jodek potasowy cz.d.a. (wolny od jodanów), roztwór $10\%(m/m)$.

f) Tiosiarczan sodowy cz.d.a., roztwór mianowany o $c(Na_2S_2O_3) = 0,1$ mol/l: roztwór przechowywać w butli z ciemnego szkła.

g) Tiosiarczan sodowy, roztwór mianowany o $c(Na_2S_2O_3) = 0,01$ mol/l; roztwór przygotować przed wykonaniem oznaczania.

h) Metylooranż, roztwór $0,05\%(m/m)$.

i) Skrobia; 1 g skrobi zmieszać z 5 ml wody destylowanej. Otrzymaną zawiesinę dodawać stopniowo do 50 ml wrzącej wody. Następnie dodać 50 ml gliceryny, ponownie roztwór ogrzać i utrzymywać w stanie wrzenia przez 5 min. Roztwór jest trwały przez kilka tygodni.

2.4. Wykonanie oznaczania. Do kolby stożkowej z doszlifowanym korkiem pojemności 250 ml odmierzyć pipetą 100 ml lub mniejszą objętość wody badanej tak, aby zawartość jodków w próbce mieściła się w zakresie stężeń $0,1 \div 5,0$ mg. Próbkę zobojętnić wobec metylooranżu i dodać jeszcze 1 ml kwasu solnego wg 2.3a). Do tak przygotowanej próbki dodać 5 ml wody bromowej za pomocą cylindra pomiarowego, wymieszać, zamknąć korkiem i pozostawić na 10 min. Po upływie tego czasu dodać 5 ml fenolu, wymieszać i po zamknięciu kolby pozostawić próbkę ponownie na 10 min. Następnie dodać 5 ml kwasu fosforowego wg 3.2d) w celu skompleksowania jonów żelazowych oraz 5 ml jodku potasowego wg 2.3e). Kolbę zamknąć korkiem, pozostawić w ciemnym miejscu na 10 min, a po upływie tego czasu miareczkować wydzielony jod mianowanym roztworem tiosiarczanu sodowego wg 3.2f) wobec 1 ml skrobi do całkowitego odbarwienia roztworu. Równoległe wykonać ślepą próbę oznaczając 100 ml wody destylowanej w sposób wyżej opisany.

Zgłoszona przez Instytut Balneoklimatyczny
Ustanowiona przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej dnia 11 sierpnia 1987 r.
jako norma obowiązująca od dnia 26 października 1987 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 12/1987, poz. 31)

2.5. Obliczenie wyniku. Zawartość jonu jodkowego w litrze wody badanej w miligramach obliczyć wg wzoru

$$X = \frac{(a - a_1) \cdot 0,2117 \cdot 1000}{b}$$

w którym:

a — ilość mianowanego roztworu tiosiarczanu sodowego o $c(\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3) = 0,01 \text{ mol/l}$ zużyta na miareczkowanie jodu wydzielonego w próbce badanej, ml,

a_1 — ilość roztworu tiosiarczanu sodowego o $c(\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3) = 0,01 \text{ mol/l}$ zużyta na miareczkowanie jodu wydzielonego w ślepej próbie, ml,

b — objętość próbki badanej, ml,

0,2117 — ilość jonu jodkowego odpowiadająca 1 ml mianowanego roztworu tiosiarczanu sodowego o $c(\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3) = 0,01 \text{ mol/l}$ w przebiegu utleniania jodków do jodanów, mg.

2.6. Wynik końcowy oznaczenia. Za wynik należy przyjąć średnią arytmetyczną co najmniej dwóch równoległych oznaczeń różniących się nie więcej niż o 5% wyniku mniejszego.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Balneoklimatyczny, Poznań.
2. Autor projektu normy — dr Teresa Latour — Zakład Balneochemii Instytutu Balneoklimatycznego.